

Cemşir (Orhan Kemal'in "Vukuat Var" adlı Romanı) Uyumsuz

Karakter Aslen doğulu bir toprak ağasını tek oğlu olan Cemşir, baba parası ile İstanbul'da gününü gün ederken babasının vefatı ile köye dönemeyince, kendi topraklarına en yakın yer olan Adana'da kendine yeni bir hayat kurmaya karar verir. Kendisi uzun bir süre erkek evlat hasreti çektiği için bu hedefi uğruna dört kadınla evlilik yapar. Eşlerinin kökeni, Kürt, Arnavut, Arap ve Boşnak'tır. Orta yaşlı, 15-20 tane çocuğu ve 4 karısı olmasına rağmen yakışıklılığı ile hala kadınlar tarafında Hz Yusuf gibi görülen, ilgi çeken bir adamdır. Kendisi evine ve çocuklarına değer vermeyecek kadar sorumsuz biridir. Büyük bir zenginlikten Adana'da pamuk tarlalarına kadar düşen Cemşir, yine de kendi çalışmaz, toprak sahiplerine ırgat temin ederek geçinen uyanık biridir.

Aktivitelere Tek derdi biraz para bulup gönlünün istediği yere gidip içmek kumar oynamak olan Cemşir'in hayatı arkadaşı Berber Reşit'i dinlemek ve ona uymakla geçer. Arada kahveye gider. Eşlerine veya çocuklarına değer vermez. Kendisine karşı gelen karısı, kızı fark etmez, döver.

ÖRNEK ANILAR

Bencil/Çıkarıcı Geleneksel ve yozlaşmış bir baba profili olan Cemşir, insani duygulara değer vermek yerine evde dört eşine ve çocuklarına karşı otorite göstererek hepsinden para toplar. Kızı Güllü, Kemal'i sevdiğini söylemesine rağmen onu zengin çiftlik sahibinin yeğenine vermek konusunda kararlılığını gösterir: "Öyle, ya da böyle. Önemli olan, kızın Muzaffer bey çiftliğine yerleşmeseydi ki, karşılığında para gelecekti para! Cemşir de ağır ağır dolaşırken, Berber Reşit gibi düşünüyordu. Kız boy atmış, yetişip gelmişti. Çalışıyor, ekmeğini çıkarıyordu ama babasına pek bir faydası dokunmuyordu. Eskiden, yani çocukken, gırtlığına basıp tek mil kazancını alıyorlardı elinden ama şimdi işler değişmiş, kızın gözü açılmıştı. Kazandığını babasına da, anasına da kurban ediyordu."

Paragöz Cemşir ailesinde yetişen kız çocuklarını satacağı bir meta olarak görür, onlardan elde ettiği gelir ile içer, arkadaşları ile eğlenir. Ona göre kızlar öyle ya da böyle birine varacağı için Cemşir, baştan parasını almak ister. Sattığı kızlar da sonra ister koca evinde mutlu olsun ister olmasın, geneleve düşsün umurunda değildir: "Kızlarını satıp paralan aldıktan sonra Cemşir, gerçekten de kızlarıyla ilgilenmez, defterden silerdi onları. En biri, büyük karısından olan iki kızı. Kızları satıp paraları almış, sonra da unutmıştı. Kızlar, zamanla kocalarının nikâhı altında oynamışlar, adamlar tekme atınca da ard arda Genelevlere düşmüşlerdi. Cemşir'in kulağı bile duymamıştı!"

Kaygılı Kendi bir iş yapmasa da zengin toprak sahiplerine bulduğu ırgatlar sayesinde para kazanan Cemşir, kahvede duyduklarından sonra derin bir sıkıntıya düşer, kaygılanır. Cemşir'in duyduklarına göre Amerika'dan yeni tarım aletleri geleceği için ırgat ihtiyacı azalacaktır, bu da gelir kapısının kapanması demektir: "- Bütünü kalmıyacak değil, kalacak, kalacak a, binlerce ırgat yerine birkaç yüz ırgat... Dükkân kapısına yürüdü. Durdu. Caddeye baktı: Kaynasan insanların arasında lastik tekerlekli faytonlar, taksiler, hususiler... Bakıyor, görmüyordu. Görmek için bakmıyordu da. Zihni bir yandan Güllü, öte yandan da şu çapa makinesiyle doluydu. Bu yıl olmasa bile gelecek yıl makineler gelir, ırgada pek bir lüzum kalmazdı ki, ırgada lüzum kalmayınca Cemşir ne ise yarıyacaktı?"

Öfkeli/Acımasız Fiziksel olarak iri bir yapıya sahip olan Cemşir, hem karısını hem de kızını kendine karşı geldiklerinde dövmekten sakınmaz. Gördüğü gözyaşları duyduğu feryatlara aldırış etmeden Güllü'nün kaçtığını duyunca çıldırması karısına dayak atar: "- Kız, Güllü nerde diyorum sana! Meryem'in kolları basını korumak istercesine kavuşmuş, kadın yeni bastan olduğu yere çökmüştü ki, Cemşir'in ağır, okkalı yumruğu tepesine hızla indi. Kadının korkunç çığılı sabahın alaca sessizliğini çınlattı bir an. Sonra tokat, tekme, kan içinde yere yıkıldı. Ne Reşit, ne de Hamza kar etmiyor, zincirinden boşanmış dev, kadını ayaklan altında eziyor, eziyordu. Kadının sesi soluğu kesilmişti. Kanlı bir külçe gibi yatıyor, kımıldamıyordu bile."

Düşünceli Yaşadıkları olayların ardından oldukça kafası karışık olan Cemşir, para aldığı adam Muzaffer Bey olmasa çoktan vazgeçmeyi göze almış olsa da yıllarca ırgat bulacağı, birlikte iş yapacağı adama yan çizmek onun kitabında yazmazdı, bu nedenle de kafası karışıktır: "İç cebindeki beş yüz rahatsız ediyordu. Bu para herhangi birinden alınmış olsaydı, umursamayacak, verdiği sözü yerine getirebilirse ne ala, getiremezse aldırış etmiyecekti ama bu, öylesi değildi. Karşısında koskoca bir Muzaffer Bey vardı. Bir iskemle darbesiyle dağ gibi bir paşayı bile çökerten, attığını vuran, astığı astık, kestiği kestik Muzaffer bey! İç geçirdi. Bütün bunlar da bir yana, daha önemlisi, her mevsim yüzlerce ırgat denkleştirip, binlerce lirasını aldığı, ekmeğini yediği, yaşamının sonuna dek de yemeği tasarladığı, velinimetini bir insanla karşı karşıyaydı. Ona kalleşlik edemezdi. Etmemesi çıkarı gereği idi."

Dalkavuk Kendisinden üstün gördüğü Muzaffer Bey için her şeyi yapmaya hazır olan Cemşir, onu görünce adamın eline ayağına sarılarak yaranmaya çalışır, kendince saygı gösterisinde bulunur: “Muzaffer bey dışarı çıktı. Gelenler Yasin ağayla elçi Cemşir’di. Elçi Cemşir, beyin karsısında gene ufalmış, ufalmış, ufalmıştı. Beyefendinin ellerine sarılıp öptü.”

Fevri/Sinirli Kızı Güllü’nün bir türlü Zaloğlu Ramazan’a evet demeyişi Cemşir’i çileden çıkarır. En sonunda artık dayanamaz ve bir anda tüm öfkesini, hiddetini, sinirini kızı öldüresiye döverek çıkartmaya çalışır: “ Bir an, saniyenin yarısından da kısaca, kısacık bir an... sonra Cemşir’in ard arda, şimşek gibi inen tokatları... Güllü korkunç bir çığlıkla, kan içinde yatağına yuvarlandı. Tekme, tekmeler, yumruk. Cemşir artık çıldırılmış bir devdi. Ne berber Reşit, ne Hamza, ne de yatağından avaz avaz haykırarak fırlayan sarılık sarısı içindeki hasta kadın. Güllü hemen hemen kendinden geçmişti. Çığlıkları işçi mahallesinde uykulara giriyor, yorgun kadınlar, çocuklar, erkekler uyanıyor, don paça koşuyorlardı. Kapı ardından sürgülü olduğundan açıp giremiyorlardı ama kapıyı yumrukluyorlardı.”